

Asia: VN/25792/2024

1) Luonnos valtioneuvoston asetukseksi jakelovelvoitteen joustomekanismista sekä 2) luonnos valtioneuvoston asetukseksi maankäyttösektorin toimien voimaantulosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta lausua työ- ja elinkeinoministeriölle asetuksesta, jolla saatetaan voimaan uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 5d §:n 3 momentti. Käytännössä kyse on asetuksesta, jolla hyväksytään maankäyttösektorin päästövähennysoimet osaksi joustomekanismia.

Finnwatch katsoo, ettei asetusta tulisi tällaisessa muodossa antaa, koska joustovelvoitteen jakelumekanismille ei ole kehitetty sellaisia laatuvaatimuksia, joilla järjestelmän hyödyntäminen edistää uskottavalla tavalla ilmastotavoitteiden saavuttamista. Näkökanta on perusteltu kattavasti lausunrossamme jakelovelvoitteen joustomekanismia koskevasta asetuksesta (ks. alla).

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta lausua työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi jakelovelvoitteen joustomekanismista.

Jakeluelvoite on ollut keskeinen keino liikenteen päästöjen vähentämiseksi (ks. esim. <https://ilmastopaneeli.fi/hallinta/wp-content/uploads/2024/08/ilmastopaneelin-raportti-1-2024-tieliikenteen-paastovahennystoimet-ja-niiden-vaikutukset.pdf>). Se korvaa fossiilisten polttoaineiden käyttöä ja nostaa pumppuhintaa ohjaten päästövähennyksiin muun muassa kannustamalla joukkoliikenteen ja sähköautojen käyttöön.

Uudistettu laki uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä loi viime vuonna merkittävän poikkeuksen tähän mekanismiin. Vaihtoehtona sille, että fossiilista polttoainetta korvataan sekoittamalla sen joukkoon uusiutuvaa polttoainetta, polttoaineen jakelija voi jatkossa täyttää enintään 5,5 prosenttiyksikköä jakeluelvoitteestaan "Suomessa toteutetuilla vaihtoehtoisilla päästövähennystoimilla". Määritelty osuus tarkoittaa, että esimerkiksi vuonna 2026 jakelija voi kattaa joustomekanismilla yli neljänneksen jakeluelvoitteestaan. Laajamittaisessa käytössä joustomekanismi lisää siis merkittävästi fossiilisen polttoaineen käyttöä liikenteessä.

Mekanismia tullaan hyödyntämään silloin, kun sen käyttö on jakeluelvoitteen noudattamista edullisempaa. Tästä syystä joustomekanismin vaikutus polttoaineen pumppuhintaan on alentava, mikä heikentää hintaohjausta päästövähennyksiin (mm. sähköautojen ja julkisen liikenteen laajempi käyttö). Näistä syistä joustomekanismin kriteereillä tulee uskottavasti varmistaa, että järjestelyn kokonaisvaikutus on ilmastonmuutosta hillitsevä.

Lausuttavana olevan asetuksen on määrä tarkentaa jakeluelvoitteen joustomekanismia koskevaa lakia määrittelemällä yksityiskohtaiset vaatimukset siitä, millaisilla korvaavilla ilmastotoimilla polttoaineiden jakelijat voivat joustoa hyödyntää. Näiden vaatimusten sisältö on ratkaisevan tärkeä sen varmistamiseksi, että mekanismi toimii halutulla tavalla eikä johda ilmakehän hiilidioksidipitoisuuden kasvuun. Vaatimusten sisältö on olennainen myös siltä kannalta, että lain edellyttämä riippumaton todentaminen voidaan tehdä riittävän tarkasti.

Asetusluonnos ei kuitenkaan onnistu vaatimusten asettamisessa. Luonnos on erittäin puutteellinen ja sen hyväksyminen ilman huomattavia muutoksia on vaarassa aiheuttaa merkittävän riskin haitallisille ilmastovaikutuksille: fossiiliset päästöt liikenteessä uhkaavat kasvaa ilman vastaavaa ilmastohyötyä muualla.

Huomattavia puutteita ilmastohankkeiden laatuvaatimuksissa

Laissa on asetettu vaatimus siitä, että joustomekanismin piirissä toteutettavan vaihtoehtoisen päästövähennystoimen ilmastovaikutuksen tulee olla kaksinkertainen verrattuna joustomekanismin käytöstä aiheutuvaan fossiilisen polttoaineen päästön lisäykseen. Tämä vaatimus ei kuitenkaan todennäköisesti tule toteutumaan, sillä aukot asetuksessa esitetyissä ilmastohankkeiden laatuvaatimuksissa ovat huomattavia. Kansainvälisillä hiilimarkkinoilla on nähty, että puutteet laatuvaatimuksissa johtavat tyypillisesti myös puutteisiin itse hankkeissa (Ks. esim. <https://www.nature.com/articles/s41467-024-53645-z>). Myös EU:n ilmastopaneeli ESABCC:n tuore raportti korostaa, että hiilenpoistojen kehittämisessä tulee kiinnittää huomiota laatuvaatimukseen ja niiden läpinäkyvyyteen (raportin toinen suositus sekä luku kuusi, <https://climate-advisory-board.europa.eu/news/new-report-from-the-eus-climate-advisory-board-outlines-recommendations-to-scale-up-carbon-dioxide-removals-while-addressing-opportunities-and-risks>).

Asetusluonnoksen keskeinen puute on se, ettei vaihtoehtoisten päästövähennystoimien toteutuksessa käytettäville menetelmille ole laadittu tai esitetä laadittavaksi tarkasti kuvattuja vaatimuksia. Asetus ei myöskään viittaa jo olemassa oleviin, muiden kehittämiin menetelmävaatimuksiin tai edellytä Energiavirastolta tällaisten menetelmäkohtaisten vaatimusten kehittämistä. Täsmälliset menetelmävaatimukset ovat välttämättömiä, sillä niillä varmistetaan, että saman hanketyypin hankkeet täyttävät yhdenmukaiset menetelmävaatimukset ja että niiden ilmastovaikutukset lasketaan samalla tavalla. Kansainvälisillä hiilimarkkinoilla tällaiset menetelmävaatimukset laaditaan osallistavassa prosessissa ja niiden vaatimukset ovat julkiset. Asetusluonnoksessa esitetystä toimintamallista näin ei ole vaan menetelmän toteutus ja ilmastovaikutuksen arviointitapa voidaan määrittellä melko vapaasti kunkin hankkeen kohdalla erikseen.

Hankkeiden kehittämistä ilman yhtenäisiä, uskottavia menetelmiä tai vakioitua ilmastohyötyjen laskentaa on jo kokeiltu Suomessa organisaation syntyneillä maankäyttösektorin hiilimarkkinoilla. Tulokset ovat olleet varsin huonot ja kansallisten ilmastoyksiköiden kysyntä on epäuskottavuuden vuoksi romahtanut (<https://www.ptt.fi/romahdus-alkuvuoden-hiilimarkkinoilla/>). Finnwatch nosti alan kansallisten toimijoiden puutteita esiin jo vuonna 2021 eikä tilanne vaikuta sen jälkeen merkittävästi parantuneen (<https://finnwatch.org/fi/julkaisut/aneakauppaa-vai-ilmastotekoja>). Lausunnoilla olevan asetusluonnoksen ei tule legitimoida tällaisia, jo huonoksi havaittuja käytäntöjä vaan edistää aidosti vaikuttavan ja uskottavan kotimaisen hiilimarkkinan luomista.

Järjestelmän uskottavuuden näkökulmasta on välttämätöntä, että hankkeet perustuvat läpinäkyviin ja riippumattomasti kehitettyihin menetelmävaatimuksiin. Nämä voisivat perustua soveltuvin osin menetelmäkuvauxiin, joita käytetään jo esimerkiksi kansainvälisillä hiilimarkkinoilla (esim. Gold Standard tai Verra VCS) taikka parhaillaan kehitettäviin menetelmäkuvauxiin (esim. Pariisin sopimuksen PACM-hankkeet tai pysyvien poistojen osalta EU:n hiilenpoistumien sertifiointiviitekehityksen CRCF-hankkeet). On myös harkitsemisen arvoista, pitäisikö koko järjestelmä toteuttaa tällaisten laajasti tunnustettujen ja läpinäkyvien järjestelmien pohjalta sen sijaan, että luodaan näistä erillinen kansallinen järjestelmä.

Läpinäkymättömyys voi johtaa väärinkäyttöön ja altistaa kaksoislaskennalle

Esitetystä muodossa joustomekanismijärjestelmästä on tulossa lähes läpinäkymätön, mikä tarkoittaa, ettei järjestelmän uskottavuuden ja toiminnan ulkopuolinen arviointi ole mahdollista. Viranomaisvalvonnan lisäksi ainoa väärinkäytöksiä ehkäisevä mekanismi on jakeluvaihteen täyttämättä jättämisestä aiheutuvan seuraamusmaksun uhka. Seuraamusmaksuja on tosin alennettu lähivuosille, mikä osaltaan pienentää riskiä. Järjestelmän vaatimusten joustavuus (ks. yllä) tarkoittaa myös, että puutteen pitää olla varsin räikeä, että viranomaisen kykenee siihen puuttumaan.

Läpinäkymättömyys altistaa järjestelmän myös kaksoislaskennalle, jossa samaa toimea käytetään useampaan tarkoitukseen. Esimerkiksi maankäyttösektorin hiilensidontaa myydään jo nyt "kompensaationa" yrityksille ilman kunnollista läpinäkyvyyttä. On täysin epäselvää, miten ja kenen toimesta, voidaan estää se, ettei esimerkiksi samaa metsälannoitukseen perustuvaa hanketta myydä ensin yhdelle yritykselle joustovelvoitteeseen ja sitten vielä toiselle yritykselle päästökompensaatioon, jos kummastakaan toimesta ei ole tarkkaa julkista tietoa saatavilla.

Jotta jakeluvelvoitteen joustomekanismi voisi uskottavalla tavalla täyttää lain tavoittelemaa tarkoitusta, tulisi Energiavirasto velvoittaa kehittämään julkinen rekisteri, josta käyvät tarkat ja ajantasaiset tiedot joustovelvoitteen piiriin tuoduista hankkeista, niissä syntyneen ilmastovaikutuksen hyödyntämisestä sekä hankkeisiin liittyvästä todentamisesta ja valvonnasta. Tämä tukisi myös vapaaehtoista hiilimarkkinaa auttamalla "kompensaatiota" ostavia yrityksiä tunnistamaan hankkeita, joissa on kaksoislaskennan riski.

Ilmastovaikutuksen pysyvyyden ja laskentatavan määrittäminen on välttämätöntä

Laki uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä (5 d §, vaatimus 1) edellyttää ilmastovaikutusten pysyvyyttä, mutta vaatimusta ei määritellä tarkemmin laissa eikä asetuseräluonnoksessa. Pysyvyyden täsmällinen määrittely on kuitenkin välttämätöntä, jotta järjestelmä voi toimia uskottavalla tavalla.

Jos pysyvyydellä tarkoitetaan kirjaimellisesti sitä, että vaikutus on pysyvä (ns. "ikuinen") kuten esimerkiksi teknologisissa hiilenpoistoissa voidaan ajatella olevan, eivät esimerkiksi maankäyttösektorin hiilensidontaan perustuvat hanketyypit voi tätä vaatimusta käytännössä täyttää. EU:ssa sekä hiilenpoistumien sertifiointiviitekehys (https://climate.ec.europa.eu/eu-action/carbon-removals-and-carbon-farming_en) että unionin ilmastopaneeli (<https://climate-advisory-board.europa.eu/news/new-report-from-the-eus-climate-advisory-board-outlines-recommendations-to-scale-up-carbon-dioxide-removals-while-addressing-opportunities-and-risks>) katsovat, ettei maankäyttösektorin hiilensidonta ole pysyvää. Kun joustomekanismilla pyritään paikkaamaan lisääntyntä fossiilisten polttoaineiden käyttöä, on tällaiselle tulkinnalle vahvat perusteet.

Jos pysyvyydellä tarkoitetaan kuitenkin hiilensidontaa, jonka pysyvyys on jollain tavalla rajallista (kuten hiilimarkkinahankkeissa yleensä), tulisi tälle määritellä raja-arvo sekä vaaditut mekanismit pysyvyyden varmistamiseen. Ilman näitä määritteitä todentajalle ja viranomaiselle jää liian paljon tulkinnanvaraa sen suhteen, mikä voidaan laskea pysyväksi ja mitä ei. Raja-arvon osalta hyvä lähtökohta on valtioneuvoston julkaisema hiilimarkkinaopas (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164604>), jonka mukaan hyvä käytäntö on edellyttää yli sadan vuoden pysyvyyttä, ja tämä vaatimus tulee sisällyttää myös nyt lausunnoilla

olevaan asetusluonnokseen. Hiilenpoistumien osalta kumoutumisriskireservin tulisi kattaa koko tämä ajanjakso.

Myös lain vaatimus (5 d §, vaatimus 1) siitä, että kasvihuonekaasupäästövähennyksen tulee olla "luotettavasti mitattu" jää asetusluonnoksessa määrittelemättä. Asetuksessa (tai mieluummin menetelmäkohtaisissa vaatimuksissa) tulisi täsmentää, missä määrin on sallittua käyttää laskennallista mallintamista ja missä määrin on suoritettava fyysisiä mittauksia. Myös mittaustulosten julkista raportointia tulisi edellyttää.

Koska koko järjestelmä määritellään hyvin yleistasoisesti ilman tarkkoja vaatimuksia, jää hankkeiden toteuttajille huomattavan paljon vapauksia sekä toteuttamistavan että ilmastovaikutuksen arvioinnin osalta. Tämä jättää koko järjestelmän hyvin epävarmalle pohjalle. Jotta valvova viranomaisen pystyy varmistamaan, että mekanismi noudattaa laissa asetettuja tavoitteita, asetusta tulisi täsmentää vaatimusten ja niiden määritelmien osalta. Tämän lisäksi viranomaisten käytössä olevien valvontaresurssien osalta on syytä huomioida, että moninaisen hankejoukon uskottava arviointi edellyttää kattavaa osaamista. Lisäresurssin tarve riippuu toki siitä, miten laajasti järjestelmän hyödyntämiseen ja erilaisiin hankkeisiin on mielenkiintoa.

Esitetyssä muodossaan – puutteellisine laatu- ja läpinäkyvyyssvelvoitteineen – jakeluvaiheen joustomekanismi on avaamassa satumaisen markkinan sellaisille toimijoille, jotka ovat esimerkiksi kustannussyistä ja läpinäkyvyyden turvin valmiita tinkimään ilmastohankkeiden perustasoisista laatuvaatimuksista. Tällaiset markkinat eivät kannusta laadukkaaseen toimintaan ja vaarantavat kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamisen.

Seuraavassa käydään vielä läpi puutteita kussakin asetusluonnoksen pykälässä.

1 §

Kohdassa esitetään, että joustomekanismia voisi hyödyntää yhdeksällä erikseen nimetyllä päästövähennysoimella. Mahdollisuus hyväksyä myös muita toimia jätetään avoimeksi. Finnwatch suosittelee, että hyväksyttävien toimenpiteiden joukko olisi ainakin järjestelmän alkuvaiheessa rajattu esimerkiksi fossiilisia ilmastopäästöjä vähentäviin toimiin (kohdat 1–3), joihin ei liity samanlaista pysyvyyseriskiä kuin biologista hiilensidontaa lisääviin hankkeisiin. Tästä syystä valtioneuvoston ei tulisi toistaiseksi antaa asetusta uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 5d §:n 3 momentin voimaantulosta.

Mikäli maankäyttösektorin toimet kuitenkin hyväksytään heti alkuvaiheessa mukaan, tulisi hyväksyttävät toimet rajoittaa aluksi niihin, joissa ilmastovaikutus perustuu päästövähennyksiin tai pysyvyyseriski on alhainen. Tällaisina voidaan pitää lähinnä ruokinnallisia keinoja kotieläinten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi (kohta 7) sekä biohiilen käyttöä maanparannusaineena (kohta 8). Myöskään mahdollisuutta ennalta määrittämättömien toimien käyttöön (kohta 10) ei tulisi avata ennen kuin järjestelmän vaatimusten ja valvonnan on käytännössä osoitettu olevan riittävällä tasolla.

Lisäksi on korostettava, että useat hyväksyttäviksi esitetyistä toimenpiteistä sisältävät merkittäviä riskejä uskottavan ilmastovaikutuksen näkökulmasta, eivätkä muissa pykälissä esitetyt toimenpiteet ole riittäviä näiden riskien poistamiseen. Kuten aiemmin tässä lausunnossa on tuotu esiin, täsmällisten menetelmävaatimusten ja laskentaohjeistuksen laatiminen on välttämätöntä hankkeiden ilmastovaikutuksen varmistamiseksi.

Nostamme seuraavassa esiin muutamia käytännön esimerkkejä kysymyksistä, jotka menetelmävaatimuksissa tulisi ratkaista:

- Öljylämmityksestä luopuminen on usein taloudellisesti kannattavaa jo muutenkin, ja päästökaupan laajeneminen vuonna 2027 kiinteistöjen lämmitykseen tekee siirtymästä entistäkin kannattavampaa. On epäselvää, miten tällaisten hankkeiden toteuttaminen muuttuvassa tilanteessa olisi laskettavissa lain tarkoittamalla tavalla lisäiseksi. Mekanismeissa hyödynnettävien hankkeiden osalta tulisi välttää myös päällekkäisyyttä parhaillaan valmisteltavan ETS2:n vaikutuksia kompensoivan SCP-ohjelman toimenpiteiden kanssa, jos näitä kohdistetaan öljylämmityksestä luopumiseen. Energiatehokkuutta parantavien remonttien kohdalla olisi pystyttävä varmistamaan, ettei hankkeiden ansioksi lasketa päästövähennyksiä, jotka syntyvät energiantuotannon päästöjen vähenemisestä muutenkin. Jos kyse on esimerkiksi öljylämmitteisestä talosta, on huomioitava päällekkäisyys ETS2-järjestelmän ja sen kompensatiomekanismien kanssa. Se, miten tällaiset epävarmuudet tulee huomioida, olisi syytä määritellä etukäteen eikä jättää hankekohtaiseen arviointiin.

- Kuten luonnoksen muistiossa todetaan metsitys on Suomen olosuhteissa melko hidas tapa sitoa hiiltä, joten se ei välttämättä ole edes relevantti menetelmä joustomekanismin toiminnan kannalta. Reunaehdot tulisi määritellä esimerkiksi sille, voidaanko joutomaan metsitys talouskäyttöön laskea hyväksyttäväksi toimenpiteeksi, ja jos voidaan, miten esimerkiksi pysyvyys voidaan tällöin varmistaa. Myös lannoituksen ilmastohyöty perustuu hiilensidontaan puuston kasvua lisäämällä. On kuitenkin epäselvää, kuinka voidaan uskottavasti osoittaa hankkeen olevan sellainen, että lannoituksen ansiosta puuston hiilensidonta eli kasvu lisääntyy ilmastovaikutuksen kannalta merkityksellisellä tavalla, mutta kuitenkin ainoastaan siten, ettei se olisi metsänomistajalle taloudellisesti kannattavaa muutenkin eli ilman esitettyä hanketta. Jos hyväksyttävä hanke voi olla talousmetsässä, on täysin epäselvää, miten lisäinen hiilensidonta, jonka tuottama puumateriaali päätyy kaadettavaksi ja hyödynnettäväksi, voidaan laskea pysyväksi. Sama haaste koskee myös kiertoajan pidennystä.

- Turvemaiden vedenpinnan nostamisella voidaan vähintään pitkällä aikavälillä saavuttaa ilmastohyötyä, mutta tämän hanketyypin ilmastovaikutusten arviointi on vielä haastavampaa kuin muissa hanketyypeissä ja vaatii merkittävää asiantuntemusta sekä todentajalta että valvovalta viranomaiselta (ks. esim <https://www.luke.fi/fi/blogit/soiden-ennallistamisen-ilmastovaikutukset-ovat-monitahoiset>). Mikäli turvemaiden vedenpinnan nostaminen pidetään mukana päästövähennystoimien listassa, asetuksessa tulisi määritellä, miten huomioidaan mahdollinen metaanipäästön kasvu.

2 §

Hyväksytyt hyväksymishakemukset tulisi julkaista Energiaviraston sivuilla. Hyväksymishakemukselta edellytettävissä tiedoissa olisi syytä eritellä ja tarpeen mukaan tarkentaa kaikki lain 5 d §:n 2–4 momentissa edellytetyt tiedot, sillä nyt ne toistetaan vain osittain. Esimerkiksi lain 4 momentin ensimmäisen kohdan osalta mittausmenetelmä pyydetään erittelemään, mutta lisäisyyteen tai pysyvyyteen liittyviä vaatimuksia ei toisteta tai tarkenneta.

3 §

Perusuraskenaarion asettamiseen annetaan kolme vaihtoehtoista tapaa, joiden lisäksi annetaan mahdollisuus käyttää jotakin muuta tapaa. Muuta tapaa käyttäville kohdistetun vaatimuksen ”riittävän tarkasta kuvauksesta” tulisi koskea myös niitä, jotka valitsevat jonkin esitetyistä kolmesta tavasta. Perusuran asettaminen uskottavalla tavalla on kriittisen tärkeää ilmastovaikutuksen saavuttamiseksi. Puutteellisesti määritellyt perusurat voivat johtaa huomattavaan heittoon ilmastovaikutuksessa (<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/gcb.15943>). Tarkan määrittelyn ja perustelun lisäksi pitkäaikaisissa hankkeissa tulisi edellyttää, että käytettävä perusuraskenaario päivitetään säännöllisesti (esimerkiksi viiden vuoden välein).

4 §

Hiilivuodon osalta asetusluonnos on ristiriidassa jakeluvuotoita koskevan lain kanssa. Laissa todetaan hiilivuodon osalta, että hankkeen pitää olla ”sellainen, että toimi ei aiheuta kasvihuonepäästöjen kasvua tai hiilinielun pienenemistä toiminnan rajojen ulkopuolella”. Asetuksessa sen sijaan todetaan, että tällaista vaikutusta voi olla, kunhan se huomioidaan ilmastovaikutuksen laskennassa. Koska vuotoriski koskee suurta osaa hanketyypeistä, on asetuksen muotoilu parempi ja laki tulisi korjata sitä vastaavaksi.

5 §

Tekstissä tulisi erikseen todeta, että hankkeen tulisi olla lisäinen myös suhteessa regulaation vaatimuksiin.

6 §

Kumoutumisriskin osalta tulee täsmentää, kuinka pitkälle tulevaisuuteen kumoutumisriskistä on huolehdittava pysyvyyttä koskevan vaatimuksen mukaisesti (ks. tarkemmin edellä). Lisäksi muotoilu siitä, että "Energiavirasto voi hylätä" riskihallinnan osalta riittämättömän hankkeen tulee korjata muotoon "Energiaviraston tulee hylätä".

7 §

Kumoutumisriskireservin toiminnassa tulee huomioida se, että ilmastovaikutuksen tulisi lain mukaan olla pysyvä. Päästövähennysten osalta näin voidaan olettaa lähtökohtaisesti, jolloin käyttämättömien ilmastovaikutusten palauttaminen reservistä muuhun käyttöön hankkeen loputtua on perusteltua. Sen sijaan poistumien lisäyksien tulisi olla pysyviä, jolloin niiden palauttaminen toimikauden päättyessä ei ole perusteltua vaan niiden pitää kattaa riskiä joko täysin pysyvästi tai erikseen asetetun pysyvyyden määritelmän mukaan.

8 §

Pykälä tulisi muotoilla täsmällisemmin koskemaan sekä niitä hankkeita, jotka on hyväksytty, mutta joiden tuloksia ei ole vielä käytetty joustomekanismissa, sekä niitä hankkeita, joiden tuloksia on jo käytetty joustomekanismissa. Lisäksi hiilenpoistoihin perustuvissa hankkeissa kasvihuonekaasujen vapautumistapahtumia (esim. metsäpaloja, myrskytuhoja) koskeva ilmoitusvelvollisuus tulisi määritellä pysyvyytsvaatimuksen mukaisesti (esimerkiksi vähintään sadaksi vuodeksi), koska hankkeilta edellytetään pysyvyyttä.

Ilmoituksista tulisi julkaista säännöllistä tietoa Energiaviraston verkkosivuilla, jotta järjestelmän toiminta, hanketyyppien puutteet ja kumoutumisriskireservin riittävyys ovat julkisesti arvioitavissa.

9 §

Kun se, miten suureksi järjestelmä ja sen mukaisten hankkeiden määrä kehittyi on epäselvää, tulisi pykälässä huomioida tilanne, jossa kumoutuneiden vähennysten tai poistumien määrä on suurempi kuin reservissä olevien vähennysten tai poistumien määrä.

10 §

Hankekohtaiset tiedot todentajista tulee julkaista Energiaviraston verkkosivuilla.

11 §

Pykälässä tulisi määritellä myös merkittävät ja vähäiset poikkeamat. Pelkän luokittelun lisäksi tulisi määritellä, mihin kunkin luokan poikkeama johtaa.

12 §

Todentajien lausunnot tulisi määritellä julkaistaviksi ja kerätä Energiaviraston sivuille.

13 §

Ryhmätodennuksen käytölle tulee määritellä neliöjuureen perustuvan kriteerin lisäksi myös numeerinen alaraja siten, että ryhmätodennusta voisi käyttää vain sellaisissa hankkeissa, joissa on mukana yli kymmenen kohdetta. Tällöin esimerkiksi sadan energiaremontin tapauksessa voisi Energiaviraston harkinnan perusteella pitää riittävänä vain kymmenen kohteen tarkastamista. Sen sijaan esimerkiksi neljän metsäkohteen tapauksessa tulisi todentaa kaikki kohteet eikä ainoastaan kahta neliöjuurisäännön perusteella.

Ryhmätodennuksen käytöstä ja käytön perusteluista tulee aina kertoa julkisesti.

14 §

Perustelut sille, ettei hankkeita ole tarkastettu paikan päällä, tulisi aina julkaista.

15 §

Asiakirjojen tulisi olla pysyvästi julkisesti saatavilla Energiaviraston kautta.

Leipola Lasse
Finnwatch ry